Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
της 6ης Οκτωβρίου 2021 [1]

Υπόθεση C-342/20

A SCPI
παρισταμένης της
Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö

[αίτηση του Helsingin hallinto-oikeus (διοικητικού πρωτοδικείου του Ελσίνκι, Φινλανδία) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων – Φορολογική νομοθεσία – Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων – Επενδυτικοί οργανισμοί – Φορολογικά διαφανής οντότητα – Υβριδική οντότητα – Επενδύσεις σε ακίνητα ή/και σε εταιρίες διαχείρισης ακινήτων τα οποία βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος – Μηχανισμός φορολογικής διαφάνειας – Απαίτηση συμβατικής μορφής – Εξαίρεση των επενδυτικών οργανισμών με καταστατική μορφή – Περιορισμός – Συγκρισιμότητα – Δικαιολογητικός λόγος – Δεν υφίσταται»

I. Εισαγωγή

1. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε το Helsingin hallinto-oikeus (διοικητικό πρωτοδικείο του Ελσίνκι, Φινλανδία) αφορά την ερμηνεία των άρθρων 49, 63 και 65 ΣΛΕΕ.

2. Η υπό κρίση αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς που ανέκυψε μεταξύ της A SCPI, επενδυτικού οργανισμού εγκατεστημένου στη Γαλλία, και της Verohallinto (φορολογικής αρχής, Φινλανδία) σχετικά με δεσμευτική προκαταρκτική απόφαση της φορολογικής αρχής. Με την εν λόγω απόφαση, η φορολογική αρχή θεώρησε ότι η A SCPI δεν ήταν φορολογικά διαφανής οντότητα για το φορολογικό έτος 2020 και, ως εκ τούτου, υπείχε υποχρέωση καταβολής φόρου εισοδήματος στη Φινλανδία.

3. Η ως άνω απόφαση της φορολογικής αρχής βασίζεται σε πρόσφατα θεσπισθείσες στη φινλανδική φορολογική νομοθεσία διατάξεις, οι οποίες προβλέπουν διαφορετική μεταχείριση, αφενός, των επενδυτικών οργανισμών με συμβατική μορφή και, αφετέρου, των επενδυτικών οργανισμών με καταστατική μορφή.

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

4. Οι επενδυτικοί οργανισμοί με *συμβατική* μορφή θεωρούνται φορολογικά διαφανείς οντότητες και, ως εκ τούτου, απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος. Οι επενδυτικοί οργανισμοί με συμβατική μορφή δεν έχουν νομική προσωπικότητα. Η λειτουργία τους ρυθμίζεται από συμβατικές διατάξεις οι οποίες αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ των επενδυτών.

5. Αντιθέτως, οι επενδυτικοί οργανισμοί με *καταστατική* μορφή, όπως η A SCPI, θεωρούνται φορολογικά αδιαφανείς οντότητες. Ως εκ τούτου, υπόκεινται στον φόρο εισοδήματος στη Φινλανδία. Η «καταστατική» μορφή συνεπάγεται τη σύσταση οντότητας της οποίας η λειτουργία διέπεται από «καταστατικό». Αναλόγως του είδους της, η οντότητα μπορεί να έχει ή να μην έχει νομική προσωπικότητα ή/και δικαιοπρακτική ικανότητα (ήτοι την ικανότητα σύναψης δικαιοπραξιών ή την ικανότητα να είναι διάδικος).

6. Για τους λόγους που θα εκθέσω κατωτέρω, φρονώ ότι η διαφορετική μεταχείριση που θεσπίζει η φινλανδική νομοθεσία μεταξύ επενδυτικών οργανισμών με συμβατική μορφή και επενδυτικών οργανισμών με καταστατική μορφή αντιβαίνει στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων όπως κατοχυρώνεται στα άρθρα 63 και 65 ΣΛΕΕ.

7. Κατ' ουσίαν, εκτιμώ ότι η εν λόγω διάκριση είναι αυθαίρετη, καθόσον συνεπάγεται τη διαφορετική μεταχείριση επενδυτικών οργανισμών που είναι αντικειμενικά συγκρίσιμοι από απόψεως διαφάνειας, ανεξαρτήτως της συμβατικής ή καταστατικής μορφής τους.

II. Το φινλανδικό δίκαιο

8. Κατά το άρθρο 3, σημείο 4, του tuloverolaki 1535/1992 (νόμου 1535/1992 περί φόρου εισοδήματος), της 30ής Δεκεμβρίου 1992, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 528/2019 (στο εξής: νόμος περί φόρου εισοδήματος), ως «οντότητα» νοείται, μεταξύ άλλων, η ανώνυμη εταιρία, ο επενδυτικός οργανισμός και το ειδικό επενδυτικό κεφάλαιο.

9. Κατά το άρθρο 9, πρώτο εδάφιο, σημείο 2, του εν λόγω νόμου, τα φυσικά πρόσωπα τα οποία κατά το οικείο οικονομικό έτος δεν είχαν την κατοικία τους στη Φινλανδία καθώς και οι αλλοδαπές οντότητες υπέχουν υποχρέωση καταβολής φόρου εισοδήματος για τα εισοδήματα που απέκτησαν στη Φινλανδία (περιορισμένη φορολογική υποχρέωση).

10. Στο άρθρο 10 του εν λόγου νόμου παρατίθενται πλείονες κατηγορίες εισοδημάτων που λογίζονται ως αποκτηθέντα στη Φινλανδία. Στα εν λόγω εισοδήματα καταλέγονται, μεταξύ άλλων:

– τα εισοδήματα από ευρισκόμενα στη Φινλανδία ακίνητα ή από χώρους που κατέχονται βάσει μετοχών φινλανδικής στεγαστικής ή άλλης ανώνυμης εταιρίας ή λόγω της συμμετοχής σε φινλανδικό στεγαστικό ή άλλο συνεταιρισμό·

– τα μερίσματα, τα πλεονάσματα που πραγματοποιούνται από συνεταιρισμούς και κάθε άλλο συγκρίσιμο με αυτά εισόδημα που αποκτήθηκε από φινλανδική ανώνυμη εταιρία, συνεταιρισμό ή άλλη οντότητα, καθώς και τα μερίδια στο εισόδημα φινλανδικού ομίλου·

– το κέρδος που αποκτάται από τη μεταβίβαση ευρισκόμενου στη Φινλανδία ακινήτου ή μετοχών ή μεριδίων φινλανδικής ανώνυμης στεγαστικής εταιρίας, ή άλλης ανώνυμης εταιρίας ή συνεταιρισμού, τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία των οποίων αποτελούνται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50 % από ένα ή περισσότερα ευρισκόμενα στη Φινλανδία ακίνητα.

11. Το άρθρο 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος θεσπίστηκε με τον νόμο 528/2019, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2020 και εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2020.

12. Κατά το πρώτο εδάφιο του εν λόγω άρθρου, απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος οι επενδυτικοί οργανισμοί κατά την έννοια του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, σημείο 2, του κεφαλαίου 1 του sijoitusrahastolaki 213/2019 (νόμου 213/2019 περί επενδυτικών οργανισμών) καθώς και οι συγκρίσιμοι με αυτούς αλλοδαποί επενδυτικοί οργανισμοί ανοικτού τύπου, που έχουν δημιουργηθεί με σύμβαση, οι οποίοι διαθέτουν 30 τουλάχιστον μεριδιούχους.

13. Κατά το δεύτερο εδάφιο του ίδιου άρθρου, η ως άνω απαλλαγή από τον φόρο εφαρμόζεται και στα ειδικά επενδυτικά κεφάλαια κατά την έννοια του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, του κεφαλαίου 2 του vaihtoehtorahastojen hoitajista annettu laki 162/2014 (νόμου 162/2014 περί των διαχειριστών οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων), και στα συγκρίσιμα με αυτά αλλοδαπά ειδικά επενδυτικά κεφάλαια που έχουν δημιουργηθεί με σύμβαση, εφόσον τα κεφάλαια είναι ανοικτού τύπου και διαθέτουν 30 τουλάχιστον μεριδιούχους.

14. Κατά το άρθρο 20a, τέταρτο εδάφιο, του νόμου περί φόρου εισοδήματος, προϋπόθεση για την απαλλαγή από τον φόρο ειδικού επενδυτικού κεφαλαίου κατά την έννοια του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, του κεφαλαίου 2 του νόμου 162/2014 περί των διαχειριστών οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων, ή ενός συγκρίσιμου με αυτό αλλοδαπού ειδικού επενδυτικού κεφαλαίου που έχει δημιουργηθεί με σύμβαση, το οποίο επενδύει τα κεφάλαιά του, κυρίως με τους αναφερόμενους στο άρθρο 4 του κεφαλαίου 16a του εν λόγω νόμου τρόπους, σε ακίνητα και κινητές αξίες ακινήτων, είναι να διανέμει ετησίως στους μεριδιούχους του τουλάχιστον τα τρία τέταρτα από τα κέρδη του οικονομικού έτους, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η υπεραξία που δεν έχει ακόμη ρευστοποιηθεί.

III. Η διαφορά της κύριας δίκης, το προδικαστικό ερώτημα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

15. Η A SCPI είναι επενδυτικός οργανισμός γαλλικού δικαίου και έχει τη μορφή εταιρίας μεταβλητού κεφαλαίου (société civile de placement immobilier à capital variable [αστικής εταιρίας επενδύσεων ακινήτων μεταβλητού κεφαλαίου]) που επενδύει σε ακίνητα τα οποία ευρίσκονται στη Γαλλία ή στη ζώνη του ευρώ. Οι σχετικές εγκαταστάσεις εκμισθώνονται σε επιχειρήσεις. Στα τέλη του έτους 2017 η αξία του επενδυτικού οργανισμού ανερχόταν σε περίπου 32 εκατομμύρια ευρώ. Η εταιρία διέθετε προς μίσθωση εγκαταστάσεις σε τέσσερα ακίνητα σε τέσσερις διαφορετικές χώρες της ζώνης του ευρώ. Το 2017 η εταιρία αριθμούσε 926 εταίρους.

16. Την A SCPI εκπροσωπεί η εταιρία «A» SAS («A» Asset Management, société par actions simplifiée [απλοποιημένη κεφαλαιουχική εταιρία]). Κατά τον νόμο και το καταστατικό της, όλες οι αποφάσεις που αφορούν την A SCPI λαμβάνονται από την A, η οποία διαχειρίζεται επίσης τον επενδυτικό οργανισμό. Η A SCPI δεν μπορεί να συνάψει η ίδια δικαιοπραξία ούτε να είναι διάδικος. Η A SCPI υπόκειται, εξάλλου, στην εποπτεία της γαλλικής Autorité des marchés financiers (χρηματοπιστωτικής εποπτικής αρχής, AMF) και αποτελεί οργανισμό εναλλακτικών επενδύσεων κατά την έννοια της οδηγίας 2011/61/ΕΕ[2].

[2] Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2011, σχετικά με τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων και για την τροποποίηση των οδηγιών 2003/41/ΕΚ και 2009/65/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 (ΕΕ 2011, L 174, σ. 1).

17. Οι επενδυτές λαμβάνουν ετησίως για τα μερίδιά τους την απόδοση που αντιστοιχεί στο εισπραχθέν από την A SCPI καθαρό εισόδημα από μισθώματα και στα λοιπά χρηματικά έσοδά της. Για τη διανομή της απόδοσης αποφασίζει η γενική συνέλευση. Η εταιρία ευθύνεται έναντι των τρίτων για τις υποχρεώσεις της, αλλά και οι επενδυτές ευθύνονται δευτερευόντως για τις υποχρεώσεις της εταιρίας.

18. Στη Γαλλία, η A SCPI είναι φορολογικά διαφανής οντότητα. Δεν υπόκειται στον φόρο εισοδήματος. Οι επενδυτές είναι εκείνοι οι οποίοι υπέχουν υποχρέωση καταβολής φόρου εισοδήματος επί του μέρους του εισοδήματος που τους καταβάλλεται κατ' αναλογία προς τα μερίδια που κατέχουν στην εταιρία. Υπέχουν επίσης υποχρέωση καταβολής φόρου εισοδήματος επί της υπεραξίας που προκύπτει από την πώληση ή την εξαγορά των μεριδίων αυτών.

19. Η A SCPI είχε προγραμματίσει για τον Ιούνιο του 2019 την υπογραφή σύμβασης για την αγορά μετοχών δύο φινλανδικών ανώνυμων εταιριών συλλογικών επενδύσεων σε ακίνητα, στις οποίες ανήκαν ακίνητα που χρησιμοποιούνταν από επιχειρήσεις λιανεμπορίου. Με την ολοκλήρωση της σύμβασης η A SCPI σχεδιάζει να ασχοληθεί στη Φινλανδία με την εκμίσθωση ακινήτων ως προς τους χώρους εκείνους που ελέγχει ως κυρία των μετοχών της ανώνυμης εταιρίας διαχείρισης ακινήτων. Επιπροσθέτως, η A SCPI εξετάζει τη δυνατότητα να προβεί και σε άλλες επενδύσεις σε ακίνητα στη Φινλανδία μέσω της αγοράς μετοχών άλλων ανωνύμων εταιριών συλλογικών επενδύσεων σε ακίνητα ή μέσω της απευθείας επένδυσης σε ακίνητα.

20. Στο πλαίσιο των σχετικών με ακίνητα επενδυτικών σχεδίων της στη Φινλανδία, η A SCPI ζήτησε από τη φορολογική αρχή την έκδοση δεσμευτικής προκαταρκτικής απόφασης για τα φορολογικά έτη 2019 και 2020.

21. Για το φορολογικό έτος 2019, η φορολογική αρχή θεώρησε ότι η A SCPI απαλλασσόταν από τον φόρο εισοδήματος στη Φινλανδία, κατ' εφαρμογήν των φορολογικών διατάξεων που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος του άρθρου 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος.

22. Αντιθέτως, για τη φορολογική χρήση 2020, η φορολογική αρχή εκτίμησε ότι η A SCPI δεν απαλλασσόταν από τον φόρο εισοδήματος στη Φινλανδία, κατ' εφαρμογήν της ως άνω διάταξης.

23. Με τη χορηγηθείσα για το φορολογικό έτος 2020 δεσμευτική προκαταρκτική απόφαση που προσέβαλε η A SCPI, η φορολογική αρχή διαπίστωσε ότι η συγκρισιμότητα της A SCPI με εγχώρια ανώνυμη εταιρία προκύπτει από το επισυναπτόμενο στην αίτηση ενημερωτικό δελτίο του ως άνω επενδυτικού οργανισμού. Τα κέρδη του ως άνω επενδυτικού οργανισμού διανέμονται στους εταίρους μόνο με σχετική απόφαση της γενικής συνέλευσης. Η A SCPI είναι επενδυτική εταιρία μεταβλητού κεφαλαίου και, ως εκ τούτου, δεν διαθέτει την προαπαιτούμενη από το άρθρο 20a, τέταρτο εδάφιο, του νόμου περί φόρου εισοδήματος νομική μορφή ειδικού επενδυτικού κεφαλαίου που έχει δημιουργηθεί με σύμβαση.

24. Η A SCPI προσέφυγε κατά της δεσμευτικής προκαταρκτικής απόφασης της φορολογικής αρχής για το φορολογικό έτος 2020 ενώπιον του Helsingin Hallinto-oikeus (διοικητικού πρωτοδικείου του Ελσίνκι).

25. Η A SCPI υποστήριξε ότι το άρθρο 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης καθόσον μόνον οι οργανισμοί που δημιουργούνται με σύμβαση μπορούν να θεωρούνται ως ειδικά επενδυτικά κεφάλαια που απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος. Η A SCPI είναι από κάθε άποψη οικονομικός φορέας συγκρίσιμος με φινλανδικό επενδυτικό οργανισμό. Η μόνη διαφορά συνίσταται στη νομική μορφή, υπό την έννοια ότι η A SCPI έχει,

βάσει των απαιτήσεων του γαλλικού νόμου περί επενδυτικών οργανισμών, καταστατική μορφή, ενώ, αντιθέτως, κατά τον sijoitusrahastolaki (νόμο περί επενδυτικών οργανισμών), οι επενδυτικοί οργανισμοί πρέπει να δημιουργούνται με σχετική σύμβαση.

26. Το αιτούν δικαστήριο εξέθεσε τους λόγους που οδήγησαν στη θέσπιση του άρθρου 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος, όπως προκύπτουν από τις σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες.

27. Αφενός, σκοπός της τροποποίησης ήταν να βελτιωθεί η ασφάλεια δικαίου. Στο προϊσχύσαν καθεστώς, η φορολογική μεταχείριση των αλλοδαπών επενδυτικών οργανισμών δεν ρυθμιζόταν ρητώς στο φινλανδικό δίκαιο και αποτελούσε αντικείμενο αποφάσεων που εκδίδονταν κατά περίπτωση. Ελλείψει ορισμού της έννοιας του «επενδυτικού οργανισμού» στη φορολογική νομοθεσία, τα κριτήρια εξομοίωσης διαμορφώθηκαν από τη διοικητική πρακτική και τη νομολογία. Το γεγονός ότι οι φορολογικές διατάξεις έχουν αρκετά γενική διατύπωση διευκόλυνε την εξομοίωση των αλλοδαπών κεφαλαίων με φινλανδικούς επενδυτικούς οργανισμούς.

28. Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο υπογράμμισε ότι η θέσπιση του άρθρου 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος δεν έχει επιφέρει αλλαγή στη φορολόγηση των επενδυτικών οργανισμών στη Φινλανδία. Η φορολογική μεταχείρισή τους εξαρτήθηκε πάντοτε από τη νομική μορφή του επενδυτικού μέσου και η εν λόγω διάταξη δεν επέφερε συναφώς τροποποίηση. Οι φινλανδικοί επενδυτικοί οργανισμοί και τα φινλανδικά ειδικά επενδυτικά κεφάλαια δημιουργούνται με σύμβαση. Σκοπός της πρότασης τροποποίησης ήταν η αποσαφήνιση της φορολογικής νομοθεσίας μόνο για τους οργανισμούς που δημιουργούνται με σύμβαση, ανεξαρτήτως του αν είναι φινλανδικοί ή αλλοδαποί οργανισμοί.

29. Ειδικότερα, από την πρόταση τροποποίησης προκύπτει ότι ο επιδιωκόμενος σκοπός δεν ήταν η επέκταση του πεδίου εφαρμογής της απαλλαγής από τον φόρο και σε άλλες νομικές μορφές οργανισμών συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες στην αλλοδαπή. Η φορολόγηση στη Φινλανδία βασίζεται στη νομική μορφή του επενδυτικού μέσου. Οι φινλανδικοί επενδυτικοί οργανισμοί αποτελούν μορφώματα που έχουν δημιουργηθεί με σύμβαση, τα οποία δεν είναι αυτοτελή νομικά πρόσωπα, αλλά μάλλον σύνολα περιουσιακών στοιχείων, η απαλλαγή των οποίων από τον φόρο ρυθμίζεται ειδικά. Οι αλλοδαποί επενδυτικοί οργανισμοί μπορούν να εξομοιωθούν με φινλανδικές ανώνυμες εταιρίες λόγω της νομικής μορφής τους.

30. Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει επίσης ότι, κατά τις φινλανδικές διατάξεις που ισχύουν για τους επενδυτικούς οργανισμούς, επενδυτικοί οργανισμοί μπορούν να ιδρυθούν μόνο με σύμβαση.

31. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το άρθρο 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος συνάδει προς τα άρθρα 49, 63 και 65 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι μόνον οι αλλοδαποί επενδυτικοί οργανισμοί ανοικτού τύπου που δημιουργούνται με σύμβαση μπορούν να εξομοιωθούν με τους φινλανδικούς επενδυτικούς οργανισμούς οι οποίοι απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος, αποκλειομένων των επενδυτικών οργανισμών που δημιουργούνται με καταστατική μορφή, όπως η A SCPI.

32. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Helsingin hallinto-oikeus (διοικητικό πρωτοδικείο του Ελσίνκι) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν τα άρθρα 49, 63 και 65 ΣΛΕΕ την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνικές διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες μπορούν να εξομοιωθούν με φινλανδικούς επενδυτικούς οργανισμούς που απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος αποκλειστικά και μόνον αλλοδαποί επενδυτικοί οργανισμοί ανοικτού τύπου οι οποίοι έχουν δημιουργηθεί με σύμβαση, ενώ αλλοδαποί επενδυτικοί οργανισμοί οι οποίοι, όσον αφορά τη νομική τους μορφή, δεν έχουν συσταθεί με σύμβαση υπόκεινται στη φορολόγηση στην πηγή στη Φινλανδία, παρά το γεγονός ότι μεταξύ της καταστάσεώς τους και αυτής των φινλανδικών επενδυτικών οργανισμών δεν υφίσταται καμία άλλη σημαντική ουσιαστική διαφορά;»

33. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 23 Ιουλίου 2020. Η Δημοκρατία της Φινλανδίας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις και απάντησαν γραπτώς στις ερωτήσεις που έθεσε το Δικαστήριο στις 18 Μαΐου 2021.

IV. Ανάλυση

34. Το ζήτημα που εγείρεται στην υπό κρίση υπόθεση εντάσσεται στην ευρύτερη συζήτηση σχετικά με τις φορολογικά «υβριδικές» οντότητες, ήτοι τις οντότητες που θεωρούνται φορολογικά «διαφανείς» σε ένα κράτος (η οντότητα δεν υπέχει καθεαυτήν υποχρέωση καταβολής φόρου, υποχρέωση την οποία υπέχουν μόνον οι εταίροι κατ' αναλογία προς τα μερίδια που κατέχουν), αλλά φορολογικά «αδιαφανείς» σε άλλο κράτος (η οντότητα υπέχει καθεαυτήν υποχρέωση καταβολής φόρου) [3].

35. Στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, η A SCPI αντιμετωπίζεται ως φορολογικά διαφανής οντότητα στο κράτος στο οποίο έχει συσταθεί (στη Γαλλία) και ως φορολογικά αδιαφανής οντότητα στο κράτος στο οποίο σχεδιάζει να πραγματοποιήσει ορισμένες επενδύσεις σε ακίνητα (στη Φινλανδία).

36. Παρότι οι υβριδικές οντότητες εγείρουν πολύπλοκα ζητήματα συντονισμού στο πλαίσιο των συμβάσεων αποφυγής της διπλής φορολογίας [4], το προδικαστικό ερώτημα που υποβάλλει το αιτούν δικαστήριο περιορίζεται στο ειδικότερο ζήτημα της συμβατότητας της φινλανδικής νομοθεσίας με την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων και την ελευθερία εγκατάστασης.

[3] Βλ., μεταξύ άλλων, Parada, L., «Hybrid Entities and Conflicts of Allocation of Income Within Tax Treaties: Is New Article 1(2) of the OECD Model (Article 3(1) of the MLI) the Best Solution Available?», *British Tax Review*, 2018, αριθ. 3, σ. 335 έως 376, ιδίως σ. 338 και 339: «Generally speaking a "hybrid entity" is an entity that is considered to be a taxable or opaque entity in the country of its establishment, that is, it is an entity which is different from its owners and which is subject to corporate income taxation in its country of organisation. In the other country, however, the same entity is regarded as tax or fiscally transparent, that is, there will be no taxation at the level of the entity but rather there will be at the level of the partners. The same phenomenon of hybridity operates in the opposite direction also. That is to say, an entity can be treated as being tax transparent in the country of its establishment, but considered a taxable entity in the other country. These entities are known as "reverse hybrids entities"». («Γενικώς, ως "υβριδική οντότητα" νοείται οντότητα η οποία θεωρείται ότι υπέχει υποχρέωση καταβολής φόρου ή θεωρείται αδιαφανής στη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένη, ήτοι οντότητα διακριτή από τους ιδιοκτήτες της η οποία υπόκειται στον φόρο εταιριών στη χώρα εγκατάστασης. Εντούτοις, στην άλλη χώρα, η ίδια οντότητα θεωρείται φορολογικά διαφανής, ήτοι δεν θα υπάρχει φορολόγηση στο επίπεδο της οντότητας, αλλά μόνον στο επίπεδο των εταίρων. Το ίδιο φαινόμενο υβριδικότητας μπορεί να λειτουργεί και αντιστρόφως. Συγκεκριμένα, η οντότητα μπορεί να αντιμετωπίζεται ως φορολογικά διαφανής στη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένη, αλλά να θεωρείται οντότητα που υπέχει υποχρέωση καταβολής φόρου στην άλλη χώρα. Οι οντότητες αυτές καλούνται "αντίστροφες υβριδικές οντότητες".»)

[4] Βλ., μεταξύ άλλων, Parada, L., όπ.π., και Brabazon, M., «Holding Proteus: Emerging Treaty Practice on Hybrid and Fiscally Transparent Entities», *British Tax Review*, 2020, αριθ. 5, σ. 670 έως 693.

37. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η απαίτηση της συμβατικής μορφής, η οποία προβλέπεται από τη φορολογική νομοθεσία κράτους μέλους προκειμένου ο επενδυτικός οργανισμός να μπορεί να χαρακτηριστεί φορολογικά διαφανής οντότητα, αντιβαίνει στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων ή/και στην ελευθερία εγκατάστασης, καθόσον έχει ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό από τον εν λόγω χαρακτηρισμό των επενδυτικών οργανισμών που συστάθηκαν με καταστατική μορφή σε άλλα κράτη μέλη, παρότι οι εν λόγω οργανισμοί είναι αντικειμενικά συγκρίσιμοι, από απόψεως διαφάνειας, με τους οργανισμούς που συστήνονται με συμβατική μορφή.

38. Εν αντιθέσει προς την Επιτροπή, η Φινλανδική Κυβέρνηση προτείνει να δοθεί αρνητική απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα.

39. Υπογραμμίζεται ότι το ζήτημα των υβριδικών οντοτήτων δεν είναι καινοφανές στη νομολογία του Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, η απόφαση Columbus Container Services αφορούσε εταιρία βελγικού δικαίου η οποία θεωρούνταν φορολογικά αδιαφανής στο Βέλγιο (όπου υπέκειτο στο ευνοϊκό καθεστώς των κέντρων συντονισμού) και φορολογικά διαφανής στη Γερμανία, χώρα κατοικίας των εταίρων της [5]. Εντούτοις, η εν λόγω απόφαση δεν περιέχει διδάγματα τα οποία να μπορούν να εφαρμοστούν στην υπό κρίση υπόθεση, καθόσον αφορούσε ειδικώς τον συμπληρωματικό φόρο που καταβαλλόταν (από τους εταίρους) στη Γερμανία λόγω του χαμηλού φορολογικού συντελεστή που εφαρμοζόταν (στην εταιρία) στο Βέλγιο [6].

40. Χάριν πληρότητας, επισημαίνεται επίσης ότι το Δικαστήριο εξέτασε τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε φορολογικά διαφανείς οντότητες στην απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Επιτροπή κατά Ισπανίας κ.λπ. [7].

Α. Ελευθερία εγκατάστασης ή ελευθερία κίνησης κεφαλαίων;

41. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως παραπέμπει στην ελευθερία εγκατάστασης (άρθρο 49 ΣΛΕΕ) και στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων (άρθρο 63 ΣΛΕΕ). Υπενθυμίζεται ότι τα αντίστοιχα πεδία εφαρμογής των δύο αυτών θεμελιωδών ελευθεριών δεν αποκλείονται κατ' ανάγκην αμοιβαίως [8]. Εντούτοις, δεν χωρεί αμφιβολία ότι η υπό κρίση υπόθεση πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα μόνον της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, όπως ορθώς υποστήριξαν η Φινλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή.

42. Οι σχεδιαζόμενες από την A SCPI επενδύσεις στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης συνίστανται, αφενός, στην απόκτηση συμμετοχής σε φινλανδικές εταιρίες διαχείρισης ακινήτων και, αφετέρου, στην άμεση επένδυση σε ακίνητα ευρισκόμενα στη Φινλανδία [9].

[5] Απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2007 (C-298/05, EU:C:2007:754, σκέψεις 13 έως 20). Βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Columbus Container Services (C-298/05, EU:C:2007:197, σημεία 19 έως 25).

[6] Απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2007, Columbus Container Services (C-298/05, EU:C:2007:754, σκέψεις 35 έως 37).

[7] C-128/16 P (EU:C:2018:591).

[8] Βλ., για παράδειγμα, απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2010, SGI (C-311/08, EU:C:2010:26, σκέψεις 23 έως 30), καθώς και προτάσεις μου στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Επικαρπία επί γεωργικών γαιών) (C-235/17, EU:C:2018:971, σημεία 47 έως 49).

[9] Βλ. σημείο 19 των παρουσών προτάσεων.

43. Οι άμεσες επενδύσεις σε ακίνητα ευρισκόμενα σε άλλο κράτος μέλος εμπίπτουν στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, όπως εξέθεσα στις προτάσεις που ανέπτυξα στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις SEGRO και Horváth [10]. Ο χαρακτηρισμός αυτός επιβεβαιώθηκε στη μεταγενέστερη των εν λόγω προτάσεων νομολογία [11].

44. Όσον αφορά την απόκτηση συμμετοχής σε εταιρίες εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος, κατά πάγια νομολογία, στην ελευθερία εγκατάστασης εμπίπτει εθνική νομοθεσία η οποία εφαρμόζεται *μόνον* σε περίπτωση εταιρικών συμμετοχών που παρέχουν τη δυνατότητα άσκησης αδιαμφισβήτητης επιρροής επί των αποφάσεων εταιρίας και καθορισμού των δραστηριοτήτων της. Αντιθέτως, εθνικές διατάξεις οι οποίες τυγχάνουν εφαρμογής σε περίπτωση εταιρικών συμμετοχών που αποκτώνται με μοναδικό σκοπό την πραγματοποίηση χρηματικής επένδυσης, χωρίς πρόθεση άσκησης επιρροής στη διαχείριση και στον έλεγχο της επιχείρησης, πρέπει να εξετάζονται αποκλειστικώς από την άποψη της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων [12].

45. Στο πλαίσιο της υπόθεσης της κύριας δίκης, όμως, η φινλανδική ρύθμιση δεν εφαρμόζεται *μόνον* σε περίπτωση εταιρικών συμμετοχών που παρέχουν τη δυνατότητα άσκησης αδιαμφισβήτητης επιρροής επί των αποφάσεων εταιρίας και καθορισμού των δραστηριοτήτων της. Συγκεκριμένα, οι επίμαχες φορολογικές διατάξεις εφαρμόζονται στα εισοδήματα από *κάθε* συμμετοχή σε φινλανδική εταιρία, ανεξαρτήτως του ύψους της εν λόγω συμμετοχής [13].

46. Ως εκ τούτου, κατ' εφαρμογήν της προμνησθείσας νομολογίας, η φορολογική μεταχείριση των συμμετοχών σε φινλανδικές εταιρίες διαχείρισης ακινήτων πρέπει να εξεταστεί μόνον υπό το πρίσμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων.

47. Εν πάση περιπτώσει, επισημαίνεται ότι η συλλογιστική που εκτίθεται κατωτέρω θα μπορούσε να εφαρμοστεί και στο πλαίσιο της ελευθερίας εγκατάστασης.

Β. Επί της υπάρξεως περιορισμού στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων

48. Κατά πάγια νομολογία, στα μέτρα που απαγορεύονται από το άρθρο 63, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ως περιορισμοί των κινήσεων κεφαλαίων καταλέγονται εκείνα που μπορούν να αποτρέψουν τους κατοίκους αλλοδαπής από την πραγματοποίηση επενδύσεων σε κράτος μέλος ή να αποτρέψουν τους κατοίκους του εν λόγω κράτους μέλους από την πραγματοποίηση επενδύσεων σε άλλα κράτη [14].

49. Αντιθέτως, η ύπαρξη *αποκλίσεων* και μόνον μεταξύ των εθνικών φορολογικών καθεστώτων δεν επαρκεί για τη διαπίστωση της ύπαρξης τέτοιου περιορισμού. Συγκεκριμένα, ελλείψει εναρμόνισης στο επίπεδο της Ένωσης, τα μειονεκτήματα που τυχόν απορρέουν από την

[10] C-52/16 και C-113/16 (EU:C:2017:410, σημεία 50 έως 57).

[11] Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 18ης Ιανουαρίου 2018, Jahin (C-45/17, EU:C:2018:18, σκέψη 22)· της 6ης Μαρτίου 2018, SEGRO και Horváth (C-52/16 και C-113/16, EU:C:2018:157, σκέψεις 52 έως 60), και της 21ης Μαΐου 2019, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Επικαρπία επί γεωργικών γαιών) (C-235/17, EU:C:2019:432, σκέψεις 54 και 55).

[12] Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation (C-35/11, EU:C:2012:707, σκέψεις 91 και 92)· της 20ής Δεκεμβρίου 2017, Deister Holding και Juhler Holding (C-504/16 και C-613/16, EU:C:2017:1009, σκέψη 78), και της 3ης Σεπτεμβρίου 2020, Vivendi (C-719/18, EU:C:2020:627, σκέψεις 40 και 41).

[13] Βλ. σημείο 10 των παρουσών προτάσεων.

[14] Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 2014, Bouanich (C-375/12, EU:C:2014:138, σκέψη 43)· της 26ης Μαΐου 2016, NN (L) International (C-48/15, EU:C:2016:356, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 6ης Μαρτίου 2018, SEGRO και Horváth (C-52/16 και C-113/16, EU:C:2018:157, σκέψη 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

παράλληλη άσκηση των φορολογικών αρμοδιοτήτων των διαφόρων κρατών μελών δεν συνιστούν περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία, εφόσον η άσκηση αυτή δεν συνεπάγεται δυσμενείς διακρίσεις [15].

50. Στο ίδιο πνεύμα, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η ελεύθερη κυκλοφορία δεν έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να διαμορφώνουν τις φορολογικές διατάξεις τους σε συνάρτηση με τις φορολογικές διατάξεις των άλλων κρατών μελών, ώστε να διασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση ότι ο επιβαλλόμενος φόρος θα εξαλείφει οποιαδήποτε διαφορά οφειλόμενη στις εθνικές φορολογικές ρυθμίσεις, δεδομένου ότι οι αποφάσεις ενός φορολογουμένου ως προς την επένδυση σε άλλο κράτος μέλος μπορεί να αποβαίνουν, ανάλογα με την περίπτωση, περισσότερο ή λιγότερο επωφελείς ή επιζήμιες για τον εν λόγω φορολογούμενο [16].

51. Με άλλα λόγια, ελλείψει εναρμόνισης στο επίπεδο της Ένωσης, η ύπαρξη και μόνον αποκλίσεων μεταξύ των φορολογικών πολιτικών των κρατών μελών δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αντιβαίνει στις ελευθερίες κυκλοφορίας.

52. Στο πλαίσιο της υπόθεσης της κύριας δίκης, αυτό θα συνέβαινε αν το φινλανδικό φορολογικό καθεστώς δεν προέβλεπε μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας. Σε μια τέτοια περίπτωση, το γεγονός ότι εταιρία εγκατεστημένη στη Γαλλία, όπου θεωρείται φορολογικά διαφανής οντότητα, δεν μπορεί να υπαχθεί σε παρεμφερή μηχανισμό στη Φινλανδία όταν αποφασίζει να πραγματοποιήσει στην εν λόγω χώρα επενδύσεις σε ακίνητα δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «περιορισμός στις κινήσεις κεφαλαίων».

53. Εντούτοις, το κρίσιμο εν προκειμένω ζήτημα είναι διαφορετικής φύσεως. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, το φινλανδικό φορολογικό καθεστώς προβλέπει όντως μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας. Ο επενδυτικός οργανισμός A SCPI, εγκατεστημένος στη Γαλλία, δεν μπορεί να υπαχθεί στον εν λόγω μηχανισμό διότι δεν πληροί τα *κριτήρια επιλεξιμότητας* που προβλέπονται στη φινλανδική νομοθεσία.

54. Στην περίπτωση αυτή, τίθεται ζήτημα όχι απόκλισης μεταξύ εθνικών φορολογικών καθεστώτων, αλλά συμβατότητας με τις ελευθερίες κυκλοφορίας, των κριτηρίων επιλεξιμότητας που θεσπίζονται από εθνικό φορολογικό σύστημα (εν προκειμένω, το φινλανδικό φορολογικό σύστημα) [17].

55. Υπό τις περιστάσεις της διαφοράς της κύριας δίκης, η A SCPI αποκλείστηκε από τον μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας με την αιτιολογία ότι δεν συστάθηκε με συμβατική μορφή. Το προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο αφορά τη νομιμότητα του συγκεκριμένου κριτηρίου επιλεξιμότητας.

56. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που υπομνήσθηκε στο σημείο 48 των παρουσών προτάσεων, φρονώ ότι δεν χωρεί αμφιβολία ότι απαίτηση συμβατικής μορφής για την υπαγωγή στον μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας, όπως η προβλεπόμενη στο άρθρο 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος, συνιστά περιορισμό στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων.

[15] Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 2009, Damseaux (C-128/08, EU:C:2009:471, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία)· της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-157/10, EU:C:2011:813, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία)· της 21ης Νοεμβρίου 2013, X (C-302/12, EU:C:2013:756, σκέψη 28), και της 26ης Μαΐου 2016, NN (L) International (C-48/15, EU:C:2016:356, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[16] Αποφάσεις της 7ης Νοεμβρίου 2013, K (C-322/11, EU:C:2013:716, σκέψη 80)· της 30ής Ιανουαρίου 2020, Köln-Aktienfonds Deka (C-156/17, EU:C:2020:51, σκέψη 72), και της 30ής Απριλίου 2020, Société Générale (C-565/18, EU:C:2020:318, σκέψη 35).

[17] Πρβλ. απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2020, Köln-Aktienfonds Deka (C-156/17, EU:C:2020:51, σκέψεις 45 και 46).

Συγκεκριμένα, η εν λόγω απαίτηση μπορεί να αποτρέψει επενδυτικούς οργανισμούς, συσταθέντες σε άλλα κράτη μέλη με καταστατική μορφή, από την πραγματοποίηση επενδύσεων στη Φινλανδία.

57. Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι εθνική νομοθεσία η οποία εφαρμόζεται αδιακρίτως τόσο στους εγκατεστημένους στην ημεδαπή όσο και στους εγκατεστημένους στην αλλοδαπή επιχειρηματίες μπορεί να συνιστά περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων. Συγκεκριμένα, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ακόμη και μια διαφοροποίηση στηριζόμενη σε αντικειμενικά κριτήρια μπορεί να συνεπάγεται, εκ των πραγμάτων, δυσμενείς διακρίσεις σε διασυνοριακές καταστάσεις [18].

58. Στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, το αποτρεπτικό αποτέλεσμα απορρέει από τον αποκλεισμό από τον μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας και από τη συναφή υποχρέωση υπαγωγής στον φόρο εισοδήματος στη Φινλανδία που υπέχουν οι επενδυτικοί οργανισμοί που είναι εγκατεστημένοι με καταστατική μορφή σε άλλο κράτος μέλος, ιδίως όταν οι εν λόγω οργανισμοί χαρακτηρίζονται ως φορολογικά διαφανείς οντότητες στο κράτος μέλος καταγωγής τους.

59. Συγκεκριμένα, η εν λόγω διαφορά στη φορολογική μεταχείριση των οργανισμών με καταστατική μορφή που είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη (φορολογική διαφάνεια στο κράτος μέλος καταγωγής, φορολογική αδιαφάνεια στη Φινλανδία) μπορεί να έχει σημαντικές αρνητικές συνέπειες σε φορολογικό επίπεδο και, ως εκ τούτου, να αποτρέψει τους εν λόγω οργανισμούς από την πραγματοποίηση επενδύσεων στη Φινλανδία.

60. Ειδικότερα, η φορολογική διαφάνεια είναι, στις περισσότερες περιπτώσεις, συνειδητή επιλογή των επενδυτών, οι οποίοι καταρτίζουν την επενδυτική στρατηγική τους βάσει της εν λόγω επιλογής. Στο πλαίσιο αυτό, ο αποκλεισμός από τον μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας σε ένα κράτος μέλος θα έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα όσον αφορά τις επενδύσεις στο εν λόγω κράτος καθόσον ο αποκλεισμός αυτός δεν θα είναι συμβατός με τη στρατηγική που έχουν καταρτίσει οι επενδυτές. Στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, αυτό ακριβώς το αποτρεπτικό αποτέλεσμα οδήγησε την A SCPI να ασκήσει προσφυγή κατά της δεσμευτικής προκαταρκτικής απόφασης με την οποία η φορολογική αρχή αρνήθηκε να την υπαγάγει στον μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας.

61. Χάριν πληρότητας, διευκρινίζεται επίσης ότι δεν αποκλείεται η απαίτηση συμβατικής μορφής, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος, να συνιστά *έμμεση δυσμενή διάκριση* λόγω της καταγωγής των επενδυτικών οργανισμών, όπως υπογράμμισε η Επιτροπή.

62. Κατά πάγια νομολογία, οι ελευθερίες κυκλοφορίας που κατοχυρώνονται στη Συνθήκη ΛΕΕ απαγορεύουν όχι μόνον τις άμεσες (ή εμφανείς) διακρίσεις λόγω καταγωγής, αλλά και κάθε έμμεση (ή συγκαλυμμένη) μορφή διάκρισης, η οποία, παρότι βασίζεται σε κριτήρια φαινομενικώς ουδέτερα, καταλήγει στην πράξη στο ίδιο αποτέλεσμα [19].

[18] Πρβλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 4ης Ιουνίου 2002, Επιτροπή κατά Γαλλίας (C-483/99, EU:C:2002:327, σκέψεις 39 έως 42)· της 13ης Μαΐου 2003, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (C-98/01, EU:C:2003:273, σκέψη 47)· της 11ης Νοεμβρίου 2010, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας (C-543/08, EU:C:2010:669, σκέψεις 68 έως 72), και της 30ής Ιανουαρίου 2020, Köln-Aktienfonds Deka (C-156/17, EU:C:2020:51, σκέψη 55).

[19] Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 12ης Φεβρουαρίου 1974, Sotgiu (152/73, EU:C:1974:13, σκέψη 11)· της 3ης Φεβρουαρίου 1982, Seco και Desquenne & Giral (62/81 και 63/81, EU:C:1982:34, σκέψη 8)· της 13ης Ιουνίου 2002, Sea-Land Service και Nedlloyd Lijnen (C-430/99 και C-431/99, EU:C:2002:364, σκέψη 36), και της 25ης Φεβρουαρίου 2021, Novo Banco (C-712/19, EU:C:2021:137, σκέψη 31).

63. Η απαίτηση, όμως, περί συμβατικής μορφής θα παραγάγει έμμεσα αποτέλεσμα δυσμενούς διάκρισης στην περίπτωση που η εφαρμοστέα στους επενδυτικούς οργανισμούς φινλανδική (μη φορολογική) νομοθεσία απαιτεί τη σύστασή τους βάσει σύμβασης[20]. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση αυτή, από τον προβλεπόμενο στο άρθρο 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας θα μπορούν να αποκλειστούν μόνον οι εγκατεστημένοι (με καταστατική μορφή) σε άλλα κράτη μέλη επενδυτικοί οργανισμοί. Το εν λόγω έμμεσο αποτέλεσμα δυσμενούς διάκρισης θα μπορούσε επιπλέον να ενισχυθεί με την ύπαρξη, στο κράτος μέλος καταγωγής, υποχρέωσης για ορισμένους επενδυτικούς οργανισμούς να έχουν καταστατική μορφή[21].

64. Απαντώντας σε πλείονες ερωτήσεις που έθεσε συναφώς το Δικαστήριο, η Φινλανδική Κυβέρνηση διευκρίνισε, εντούτοις, ότι η φινλανδική νομοθεσία επιτρέπει τη σύσταση επενδυτικών οργανισμών με καταστατική μορφή, οπότε οι εν λόγω οργανισμοί αποκλείονται από τον προβλεπόμενο στο άρθρο 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας, όπως και οι οργανισμοί με καταστατική μορφή που είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη. Εάν όντως συμβαίνει κάτι τέτοιο, πράγμα το οποίο απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, εκτιμώ ότι πρέπει να αποκλειστεί ο χαρακτηρισμός της «έμμεσης δυσμενούς διάκρισης».

65. Εν πάση περιπτώσει, υπογραμμίζεται ότι ο χαρακτηρισμός της «έμμεσης δυσμενούς διάκρισης» δεν έχει καθοριστική σημασία προκειμένου να απαντηθεί το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα, καθόσον φρονώ ότι, για τους λόγους που προεκτέθηκαν, δεν χωρεί αμφιβολία όσον αφορά την ύπαρξη περιορισμού της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων.

Γ. Επί της συγκρισιμότητας των επενδυτικών οργανισμών με συμβατική μορφή και των επενδυτικών οργανισμών με καταστατική μορφή

66. Κατά το άρθρο 65, παράγραφος 1, στοιχείο α′, ΣΛΕΕ, οι διατάξεις του άρθρου 63 ΣΛΕΕ δεν θίγουν το δικαίωμα των κρατών μελών «να εφαρμόζουν τις οικείες διατάξεις της φορολογικής τους νομοθεσίας οι οποίες διακρίνουν μεταξύ φορολογουμένων που δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση όσον αφορά την κατοικία τους ή τον τόπο όπου είναι επενδεδυμένα τα κεφάλαιά τους».

67. Η εμβέλεια της εν λόγω εξαίρεσης από την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, η οποία πρέπει λόγω της φύσης της να ερμηνεύεται στενά, περιορίζεται ρητώς από το άρθρο 65, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, κατά το οποίο οι εθνικές διατάξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του ιδίου άρθρου «δεν μπορούν να αποτελούν ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε συγκεκαλυμμένο περιορισμό της ελεύθερης κίνησης των κεφαλαίων και των πληρωμών».

68. Πρέπει, επομένως, να γίνει διάκριση μεταξύ της διαφορετικής μεταχείρισης που επιτρέπεται βάσει του άρθρου 65, παράγραφος 1, στοιχείο α′, ΣΛΕΕ και των απαγορευόμενων από το άρθρο 65, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ διακρίσεων. Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, προκειμένου να μπορεί μια εθνική φορολογική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, να θεωρηθεί σύμφωνη

[20] Πρβλ. τις πληροφορίες που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο οι οποίες συνοψίζονται στα σημεία 28 έως 30 των παρουσών προτάσεων.

[21] Από τις εξηγήσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, η A SCPI υποχρεώθηκε να έχει καταστατική μορφή δυνάμει της γαλλικής νομοθεσίας. Βλ. σημείο 25 των παρουσών προτάσεων.

με τις διατάξεις της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, πρέπει η διαφορετική μεταχείριση να αφορά καταστάσεις που δεν είναι αντικειμενικώς ανάλογες ή να δικαιολογείται από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος [22].

69. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου πάντοτε, η συγκρισιμότητα μιας διασυνοριακής κατάστασης με μια αμιγώς εσωτερική κατάσταση εξετάζεται λαμβανομένου υπόψη του σκοπού που επιδιώκουν οι οικείες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας [23].

70. Επομένως, κατ' εφαρμογήν της ως άνω νομολογίας πρέπει να εξακριβωθεί αν οι επενδυτικοί οργανισμοί που συστήνονται με καταστατική μορφή σε άλλα κράτη μέλη (οι οποίοι αποκλείονται από τον μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας που θεσπίζεται στο άρθρο 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος) ευρίσκονται σε κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη των επενδυτικών οργανισμών που δημιουργούνται με συμβατική μορφή στη Φινλανδία (οι οποίοι υπάγονται στον εν λόγω μηχανισμό), υπό το πρίσμα των εθνικών φορολογικών κανόνων.

71. Υπογραμμίζεται εξαρχής ότι το προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο στηρίζεται ρητώς στην παραδοχή ότι επενδυτικός οργανισμός όπως η A SCPI, καίτοι συσταθείς με καταστατική μορφή, *ευρίσκεται όντως σε κατάσταση συγκρίσιμη* με εκείνη των επενδυτικών οργανισμών που είναι εγκατεστημένοι στη Φινλανδία με συμβατική μορφή. Συγκεκριμένα, κατά τη διατύπωση του προδικαστικού ερωτήματος, εξαιρουμένης της νομικής μορφής τους, «μεταξύ της καταστάσεώς τους και αυτής των φινλανδικών επενδυτικών οργανισμών δεν υφίσταται καμία άλλη σημαντική ουσιαστική διαφορά».

72. Διευκρινίζεται, επιπλέον, ότι, κατά τη γνώμη μου, δεν χωρεί αμφιβολία ότι *ορισμένοι* επενδυτικοί οργανισμοί με καταστατική μορφή είναι όντως συγκρίσιμοι με τους επενδυτικούς οργανισμούς με συμβατική μορφή, για τους σκοπούς της εφαρμογής μηχανισμού φορολογικής διαφάνειας όπως ο προβλεπόμενος στο άρθρο 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος.

73. Σκοπός του μηχανισμού φορολογικής διαφάνειας είναι η ευθυγράμμιση της φορολογικής μεταχείρισης των σχετικών οντοτήτων με το πραγματικό νομικό καθεστώς τους. Με άλλα λόγια, σκοπός είναι η διαφανής μεταχείριση από *φορολογικής* απόψεως ορισμένων οντοτήτων που είναι διαφανείς από *νομικής* απόψεως.

74. Αυτός ακριβώς είναι ο σκοπός του άρθρου 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος. Όπως εξέθεσε το αιτούν δικαστήριο, η εν λόγω διάταξη απαλλάσσει από τον φόρο ορισμένες οντότητες που δεν είναι αυτοτελή νομικά πρόσωπα, αλλά μάλλον σύνολα περιουσιακών στοιχείων, τα οποία συστάθηκαν για σκοπούς ομαδικής επένδυσης από ορισμένους εταίρους [24].

75. Επομένως, σκοπός του εν λόγω μηχανισμού φορολογικής διαφάνειας είναι η απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος ορισμένων δομών συντονισμού οι οποίες δεν δημιουργούν, στην πράξη, πραγματικό προπέτασμα μεταξύ των οικονομικών δραστηριοτήτων και των επενδυτών. Όπως εξέθεσε η Φινλανδική Κυβέρνηση, σκοπός του άρθρου 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος είναι η μεταχείριση της επένδυσης σε τέτοιους οργανισμούς ως «άμεσης επένδυσης», εκ μέρους των εταίρων, στα υποκείμενα στοιχεία ενεργητικού.

[22] Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Μαΐου 2012, Santander Asset Management SGIIC κ.λπ. (C-338/11 έως C-347/11, EU:C:2012:286, σκέψη 23 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία)· της 21ης Ιουνίου 2018, Fidelity Funds κ.λπ. (C-480/16, EU:C:2018:480, σκέψη 48), και της 30ής Απριλίου 2020, Société Générale (C-565/18, EU:C:2020:318, σκέψη 24).

[23] Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 12ης Ιουνίου 2018, Bevola και Jens W. Trock (C-650/16, EU:C:2018:424, σκέψη 32)· της 4ης Ιουλίου 2018, NN (C-28/17, EU:C:2018:526, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 26ης Φεβρουαρίου 2019, X (Εγκατεστημένες σε τρίτες χώρες ενδιάμεσες εταιρίες) (C-135/17, EU:C:2019:136, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[24] Βλ. σημείο 29 των παρουσών προτάσεων.

76. Στον αντίποδα των εν λόγω διαφανών δομών με συμβατική μορφή βρίσκεται η ανώνυμη εμπορική εταιρία. Κατά κανόνα, η εν λόγω εταιρία έχει νομική προσωπικότητα· διαθέτει δικαιοπρακτική ικανότητα· διαθέτει ίδια κεφάλαια· διαθέτει εξουσία λήψης αποφάσεων τόσο για τις επενδύσεις όσο και για τη διανομή των κερδών της, η δε ευθύνη των μετόχων της είναι περιορισμένη (έως το ύψος της επένδυσής τους).

77. Επομένως, εν αντιθέσει προς τις επενδυτικές δομές με συμβατική μορφή, οι ανώνυμες εταιρίες δημιουργούν ένα αδιαφανές προπέτασμα το οποίο παρεμβάλλεται μεταξύ των οικονομικών δραστηριοτήτων και των επενδυτών. Για τον λόγο αυτό, οι ανώνυμες εταιρίες υπόκεινται κατά κανόνα στον φόρο εισοδήματος, καίτοι η διανομή των κερδών υπό μορφή μερισμάτων θα αποτελέσει αντικείμενο χωριστής φορολόγησης των μετόχων. Λόγω της αδιαφάνειάς της από νομικής απόψεως, η φορολογική μεταχείριση της ανώνυμης εταιρίας είναι επίσης αδιαφανής.

78. Μεταξύ των δύο ως άνω άκρων (αφενός, διαφάνεια των συμβατικών συμφωνιών και, αφετέρου, αδιαφάνεια των ανώνυμων εταιριών), συνυπάρχει πλήθος δομών κατά το μάλλον ή ήττον διαφανείς.

79. Ακριβώς για τον λόγο αυτό θεωρώ, όμως, ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος απαίτηση συμβατικής μορφής είναι επικριτέα ως υπερβολικά τυπολατρική.

80. Βεβαίως, δεν χωρεί αμφιβολία ότι ορισμένες οντότητες με καταστατική μορφή μπορούν να θεωρηθούν αδιαφανείς όταν ο τρόπος λειτουργίας τους προσεγγίζει εκείνον της συνήθους ανώνυμης εταιρίας όπως προεκτέθηκε (νομική προσωπικότητα, δικαιοπρακτική ικανότητα, ίδια κεφάλαια, εξουσία λήψης αποφάσεων σχετικά με τις επενδύσεις και τη διανομή των κερδών, περιορισμένη ευθύνη).

81. Εντούτοις, και άλλες οντότητες που συστήνονται με καταστατική μορφή είναι συγκρίσιμες, από απόψεως διαφάνειας, με τις οντότητες που έχουν συμβατική μορφή.

82. Ενδεικτικά, αρκεί να υπομνησθούν τα χαρακτηριστικά του επενδυτικού οργανισμού της διαφοράς της κύριας δίκης, ήτοι της A SCPI, όπως εκτέθηκαν από το αιτούν δικαστήριο[25]. Παρότι συστάθηκε με καταστατική μορφή, φρονώ ότι η εν λόγω οντότητα χαρακτηρίζεται όντως από υψηλό βαθμό διαφάνειας. Πρώτον, η A SCPI δεν έχει δικαιοπρακτική ικανότητα (δεν μπορεί να συνάψει δικαιοπραξίες ούτε να είναι διάδικος). Δεύτερον, τα καθαρά κέρδη της A SCPI καταβάλλονται κάθε έτος στους επενδυτές. Τρίτον, καίτοι η A SCPI ευθύνεται για τις υποχρεώσεις έναντι τρίτων, η ευθύνη των επενδυτών είναι συναφώς δευτερεύουσα.

83. Κατά τη γνώμη μου, ανεξαρτήτως της καταστατικής μορφής του, επενδυτικός οργανισμός με τα ως άνω χαρακτηριστικά είναι συγκρίσιμος, από απόψεως διαφάνειας, με επενδυτικό οργανισμό με συμβατική μορφή. Συγκεκριμένα, η εν λόγω οντότητα συνιστά απλώς και μόνον δομή συντονισμού η οποία δεν δημιουργεί πραγματικό προπέτασμα μεταξύ των ασκούμενων οικονομικών δραστηριοτήτων και των επενδυτών. Θεωρώ ότι το γεγονός ότι η διανομή των κερδών πρέπει να αποφασίζεται ρητώς από τη γενική συνέλευση δεν είναι καθοριστικής σημασίας συναφώς[26], υπό την προϋπόθεση ότι το μεγαλύτερο μέρος των καθαρών κερδών καταβάλλεται όντως κάθε έτος στους επενδυτές[27].

[25] Βλ. σημεία 16 και 17 των παρουσών προτάσεων.

[26] Βλ. σημεία 17 και 23 των παρουσών προτάσεων.

[27] Η εν λόγω απαίτηση προβλέπεται όντως, για ορισμένους οργανισμούς επενδύσεων σε ακίνητα, στο άρθρο 20a, τέταρτο εδάφιο, του νόμου περί φόρου εισοδήματος.

84. Με άλλα λόγια, περιοριζόμενο σε τυπολατρική αντίληψη του όρου «διαφάνεια», επικεντρωμένη στην απαίτηση συμβατικής μορφής, το άρθρο 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος αποκλείει ορισμένους επενδυτικούς οργανισμούς συσταθέντες με κανονιστική μορφή οι οποίοι είναι, στην πράξη, εξίσου «διαφανείς» με τους επενδυτικούς οργανισμούς που έχουν συσταθεί με συμβατική μορφή. Υπ' αυτήν την έννοια, η ως άνω διάταξη θεσπίζει αυθαίρετη διαφορετική μεταχείριση μεταξύ συγκρίσιμων καταστάσεων.

85. Κατά τη γνώμη μου, η ορθότητα της προεκτεθείσας συλλογιστικής επιρρωννύεται από την πρόσφατη απόφαση Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Εσοδα από ΟΣΕΚΑ), όπως ορθώς υπογράμμισε η Επιτροπή [28]. Είναι αληθές ότι η εν λόγω απόφαση αφορούσε όχι το εφαρμοστέο στους επενδυτικούς οργανισμούς φορολογικό καθεστώς, αλλά τη φορολογική μεταχείριση των εισοδημάτων που διανέμουν οι εν λόγω οργανισμοί. Εντούτοις, στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ρητώς ότι «η *καταστατική μορφή* μιας [εταιρίας επενδύσεων μεταβλητού κεφαλαίου (SICAV)] λουξεμβουργιανού δικαίου δεν συνεπάγεται ότι αυτή τελεί, από την άποψη της φορολογικής μεταχείρισης των διανεμόμενων κερδών, σε διαφορετική κατάσταση σε σχέση με έναν έχοντα *συμβατική μορφή* [οργανισμό συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ)] φινλανδικού δικαίου» [29].

86. Με άλλα λόγια, το Δικαστήριο έκρινε, όπως και προτείνω στην υπό κρίση υπόθεση, ότι διάκριση λόγω της νομικής μορφής του επενδυτικού οργανισμού συνιστούσε, στο πλαίσιο αυτό, αυθαίρετη διαφορετική μεταχείριση συγκρίσιμων καταστάσεων.

87. Διευκρινίζεται, εν πάση περιπτώσει, ότι, με την επιφύλαξη της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη νομοθεσία της Ένωσης, τα κράτη μέλη μπορούν να εξαρτούν την υπαγωγή στον μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας από *ουσιαστικά* κριτήρια διαφάνειας. Σε αυτά καταλέγονται, μεταξύ άλλων, η έλλειψη δικαιοπρακτικής ικανότητας της οικείας οντότητας, η υποχρέωση διανομής του μεγαλύτερου μέρους των ετήσιων καθαρών κερδών ή ακόμη η έλλειψη περιορισμένης ευθύνης των εταίρων.

88. Προς στήριξη της άποψής της, ότι οι επενδυτικοί οργανισμοί με συμβατική μορφή και εκείνοι με καταστατική μορφή δεν τελούν σε συγκρίσιμες καταστάσεις, η Φινλανδική Κυβέρνηση υποστήριξε ότι οι επενδυτικοί οργανισμοί με συμβατική μορφή παρέχουν αυξημένη ασφάλεια στους επενδυτές, μεταξύ άλλων σε περίπτωση πτώχευσης, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα άμεσης ιδιοκτησίας των υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού.

89. Το ως άνω επιχείρημα δεν με πείθει. Όπως ορθώς υπογράμμισε η Επιτροπή, η Φινλανδική Κυβέρνηση δεν προέβαλε κανέναν συγκεκριμένο λόγο για τον οποίο η άμεση ιδιοκτησία των υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού, στο πλαίσιο επενδυτικού οργανισμού με συμβατική μορφή, παρέχει μεγαλύτερη ασφάλεια, σε περίπτωση οικονομικών δυσχερειών, από την ιδιοκτησία μεριδίων σε επενδυτικό οργανισμό με καταστατική μορφή. Συναφώς, επισημαίνεται ότι οι επενδυτικοί οργανισμοί με συμβατική μορφή δεν παρέχουν δυνατότητα περιορισμού της ευθύνης των επενδυτών σε περίπτωση οικονομικών δυσχερειών, εν αντιθέσει προς ορισμένους επενδυτικούς οργανισμούς με καταστατική μορφή (ιδίως αυτούς που συστήνονται με τη μορφή ανώνυμης εταιρίας).

[28] Απόφαση της 29ης Απριλίου 2021 (C-480/19, EU:C:2021:334).

[29] Απόφαση της 29ης Απριλίου 2021, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Εσοδα από ΟΣΕΚΑ) (C-480/19, EU:C:2021:334, σκέψη 54), η υπογράμμιση δική μου.

90. Εν πάση περιπτώσει, όπως προεκτέθηκε, η Φινλανδική Κυβέρνηση μπορεί να θεσπίζει ουσιαστικά κριτήρια τα οποία θα πρέπει να πληροί, προκειμένου να διασφαλίζεται η ασφάλεια των επενδυτών, κάθε επενδυτικός οργανισμός (με συμβατική ή καταστατική μορφή) ο οποίος επιθυμεί να υπαχθεί στον μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας. Τέτοιο κριτήριο θα μπορούσε να είναι, για παράδειγμα, η απαίτηση να υπόκειται ο επενδυτικός οργανισμός στην εποπτεία της εθνικής αρχής χρηματοπιστωτικών αγορών, όπως η A SCPI στη διαφορά της κύριας δίκης [30].

Δ. Επί της ελλείψεως δικαιολογήσεως για επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος

91. Διαπίστωσα ότι η απαίτηση συμβατικής μορφής για την υπαγωγή στον μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος, συνιστά περιορισμό στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων. Κατέδειξα επίσης ότι η εν λόγω απαίτηση θεσπίζει αυθαίρετη διαφορετική μεταχείριση μεταξύ συγκρίσιμων καταστάσεων, ήτοι καταστάσεων στις οποίες επενδυτικοί οργανισμοί εμφανίζουν παρεμφερή βαθμό διαφάνειας ανεξαρτήτως της συμβατικής ή καταστατικής μορφής τους.

92. Απομένει να εξετάσω το ενδεχόμενο δικαιολόγησης του εν λόγω περιορισμού για επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος

93. Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως αποφανθεί ότι εθνικά μέτρα τα οποία περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων μπορεί να δικαιολογούνται από έναν από τους λόγους που εκτίθενται στο άρθρο 65 ΣΛΕΕ ή από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, εφόσον τα εν λόγω μέτρα είναι κατάλληλα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δεν βαίνουν πέραν του αναγκαίου προς τούτο μέτρου [31].

94. Κανένας από τους δικαιολογητικούς λόγους που μνημονεύονται στην ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία δεν με πείθει.

95. Κατά πρώτον, το αιτούν δικαστήριο επισήμανε ότι ένας εκ των σκοπών που μνημονεύονταν στην πρόταση της κυβέρνησης που οδήγησε στη θέσπιση του άρθρου 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος ήταν η βούληση θέσπισης ακριβέστερων κριτηρίων για την εφαρμογή του μηχανισμού φορολογικής διαφάνειας στους αλλοδαπούς επενδυτικούς οργανισμούς. Επομένως, η νέα αυτή διάταξη βελτίωσε, όπως υποστηρίζεται, την προβλεψιμότητα της φορολόγησης και την ασφάλεια δικαίου. Είχε επίσης ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της περιττής γραφειοκρατίας.

96. Στο ίδιο πνεύμα, η Φινλανδική Κυβέρνηση υποστήριξε, ενώπιον του Δικαστηρίου, ότι υφίσταται σύνδεσμος μεταξύ της επακριβούς οριοθέτησης της απαλλαγής από τον φόρο και της εγγύησης της αποτελεσματικότητας του φορολογικού ελέγχου και της είσπραξης των φόρων.

97. Κατά τη γνώμη μου, η βούληση βελτίωσης της ασφάλειας δικαίου δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να συνιστά θεμιτό λόγο ο οποίος δικαιολογεί περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας. Εάν συνέβαινε κάτι τέτοιο, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να επιβάλλουν ελεύθερα τέτοιους περιορισμούς, υπό την προϋπόθεση ότι θα προβλέπονταν από κανόνες που διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο ασφάλειας δικαίου.

30 Βλ. σημείο 16 των παρουσών προτάσεων.

31 Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 1ης Οκτωβρίου 2009, Woningstichting Sint Servatius (C-567/07, EU:C:2009:593, σκέψη 25)· της 25ης Οκτωβρίου 2012, Επιτροπή κατά Βελγίου (C-387/11, EU:C:2012:670, σκέψη 74)· της 22ας Οκτωβρίου 2013, Essent κ.λπ. (C-105/12 έως C-107/12, EU:C:2013:677, σκέψη 50), και της 16ης Ιουλίου 2020, Adusbef κ.λπ. (C-686/18, EU:C:2020:567, σκέψη 105).

98. Είναι ασφαλώς αληθές ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένως ότι η *έλλειψη* ασφάλειας δικαίου των εθνικών κανόνων μπορεί να αποδειχθεί μη συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης. Κατά πάγια νομολογία, στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, η νομοθεσία των κρατών μελών πρέπει να είναι διατυπωμένη με σαφήνεια ώστε να μπορούν οι μεν ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, τα δε εθνικά δικαστήρια να διασφαλίζουν την τήρησή τους [32].

99. Εντούτοις, η ως άνω νομολογία ουδόλως συνεπάγεται ότι ο σκοπός της ασφάλειας δικαίου μπορεί να δικαιολογεί περιορισμό των ελευθεριών κυκλοφορίας ο οποίος προκύπτει από άλλες πτυχές των επίμαχων εθνικών κανόνων.

100. Εξάλλου, και όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, δυσχέρειες διοικητικής ή πρακτικής φύσεως δεν επαρκούν αφ' εαυτών για να δικαιολογήσουν την προσβολή ελευθερίας που κατοχυρώνεται στη Συνθήκη [33].

101. Κατά δεύτερον, η Φινλανδική Κυβέρνηση μνημόνευσε συνοπτικά τον σκοπό της συνοχής του φορολογικού συστήματος, υπογραμμίζοντας συναφώς ότι η απαλλαγή από τον φόρο αφορά τους επενδυτικούς οργανισμούς που είναι δυνατόν να δημιουργηθούν βάσει της φινλανδικής νομοθεσίας και το σύνολο των εξομοιούμενων με αυτούς αλλοδαπών επενδυτικών οργανισμών.

102. Η επιχειρηματολογία αυτή πρέπει επίσης να απορριφθεί. Κατά πάγια νομολογία, για να γίνει δεκτός ένας τέτοιος δικαιολογητικός λόγος πρέπει να υπάρχει άμεσος σύνδεσμος μεταξύ του συγκεκριμένου φορολογικού πλεονεκτήματος και της αντιστάθμισής του με συγκεκριμένη φορολογική επιβάρυνση, η δε αμεσότητα του συνδέσμου αυτού πρέπει να αξιολογείται με γνώμονα τον σκοπό της επίμαχης ρύθμισης [34].

103. Αρκεί, όμως, να επισημανθεί ότι η Φινλανδική Κυβέρνηση δεν επικαλέστηκε την ύπαρξη τέτοιου άμεσου συνδέσμου, ο οποίος είναι αναγκαίος για να μπορέσει να γίνει δεκτός ο συγκεκριμένος δικαιολογητικός λόγος.

104. Τέλος, κατά τρίτον, βάσει των επεξηγήσεων που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, οι φινλανδικοί επενδυτικοί οργανισμοί ενδέχεται να υπόκεινται, σε άλλα κράτη μέλη, σε ρύθμιση αυστηρότερη από εκείνη που εφαρμόζεται στη Φινλανδία στους αλλοδαπούς επενδυτικούς οργανισμούς, γεγονός το οποίο θα δημιουργούσε προβλήματα όσον αφορά την ουδετερότητα του ανταγωνισμού. Ένας εκ των σκοπών του άρθρου 20a του νόμου περί φόρου εισοδήματος είναι η επίτευξη ίσης μεταχείρισης των φινλανδικών και των αλλοδαπών επενδυτικών οργανισμών.

[32] Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 30ής Ιανουαρίου 1985, Επιτροπή κατά Δανίας (143/83, EU:C:1985:34, σκέψη 10)· της 26ης Φεβρουαρίου 1991, Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-120/88, EU:C:1991:74, σκέψη 11)· της 6ης Μαρτίου 2003, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου (C-478/01, EU:C:2003:134, σκέψη 20), και της 15ης Απριλίου 2021, Finanzamt für Körperschaften Berlin (C-868/19, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2021:285, σκέψη 50).

[33] Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 1986, Επιτροπή κατά Ελλάδας (124/85, EU:C:1986:490, σκέψη 12)· της 12ης Ιουλίου 1990, Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-128/89, EU:C:1990:311, σκέψη 22)· της 27ης Νοεμβρίου 2008, Papillon (C-418/07, EU:C:2008:659, σκέψη 54), και της 3ης Ιουλίου 2019, Delfarma (C-387/18, EU:C:2019:556, σκέψη 30).

[34] Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 28ης Ιανουαρίου 1992, Bachmann (C-204/90, EU:C:1992:35, σκέψη 21)· της 14ης Σεπτεμβρίου 2006, Centro di Musicologia Walter Stauffer (C-386/04, EU:C:2006:568, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία)· της 12ης Ιουνίου 2018, Bevola και Jens W. Trock (C-650/16, EU:C:2018:424, σκέψη 45), και της 13ης Νοεμβρίου 2019, College Pension Plan of British Columbia (C-641/17, EU:C:2019:960, σκέψη 87).

105. Όπως, όμως, επισήμανε κατ' ουσίαν η Επιτροπή, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι δυσμενής φορολογική μεταχείριση σε ένα κράτος μέλος, η οποία διαπιστώνεται ότι αντιβαίνει στις θεμελιώδεις ελευθερίες κυκλοφορίας, δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης λόγω της ενδεχόμενης ύπαρξης φορολογικών πλεονεκτημάτων χορηγούμενων σε άλλο κράτος μέλος [35].

106. Χάριν πληρότητας, διευκρινίζεται επίσης ότι κανένας δικαιολογητικός λόγος δεν προκύπτει από τη σκέψη 43 της απόφασης Köln-Aktienfonds Deka [36]. Είναι ασφαλώς αληθές ότι το Δικαστήριο επισήμανε στην εν λόγω σκέψη ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να προβλέπουν, προκειμένου να προωθήσουν τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων, ειδικό φορολογικό καθεστώς εφαρμοστέο στους εν λόγω οργανισμούς.

107. Εντούτοις, το περιεχόμενο της επισήμανσης αυτής, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο πλειόνων προκαταρκτικών παρατηρήσεων που διατύπωσε το Δικαστήριο προτού απαντήσει στα υποβληθέντα στην υπόθεση εκείνη προδικαστικά ερωτήματα, πρέπει να γίνει αντιληπτό υπό το πρίσμα των επόμενων σκέψεων της ίδιας απόφασης. Το Δικαστήριο υπενθύμισε σε αυτήν ότι τα κράτη μέλη πρέπει να ασκούν τη φορολογική αυτονομία τους τηρουμένων των απαιτήσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης, μεταξύ άλλων, εκείνων που επιβάλλουν οι διατάξεις της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων [37].

108. Το Δικαστήριο έκρινε επιπλέον ότι, κατά συνέπεια, η θέσπιση ειδικού καθεστώτος για τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων, ειδικότερα δε η φύση των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την υπαγωγή σε αυτό και τα αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να προσκομίζονται προς τούτο, *δεν πρέπει να συνιστά περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων* [38].

109. Με άλλα λόγια, η θέσπιση ενός τέτοιου καθεστώτος δεν συνιστά βάσιμο λόγο ο οποίος δικαιολογεί περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων.

110. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να θεωρηθεί ότι ο περιορισμός της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, ως αποτέλεσμα της απαίτησης συμβατικής μορφής για την υπαγωγή στον μηχανισμό φορολογικής διαφάνειας, δεν δικαιολογείται από επιτακτικό λόγο δημόσιου συμφέροντος.

V. Πρόταση

111. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το Helsingin hallinto-oikeus (διοικητικό πρωτοδικείο του Ελσίνκι, Φινλανδία) ως εξής:

Τα άρθρα 63 και 65 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι η απαίτηση της συμβατικής μορφής, η οποία προβλέπεται από τη φορολογική νομοθεσία κράτους μέλους προκειμένου ένας επενδυτικός οργανισμός να μπορεί να χαρακτηριστεί ως φορολογικά διαφανής οντότητα, αντιβαίνει στην

[35] Πρβλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 28ης Ιανουαρίου 1986, Επιτροπή κατά Γαλλίας (270/83, EU:C:1986:37, σκέψη 21)· της 26ης Οκτωβρίου 1999, Eurowings Luftverkehr (C-294/97, EU:C:1999:524, σκέψη 44)· της 15ης Ιουλίου 2004, Lenz (C-315/02, EU:C:2004:446, σκέψη 43)· της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, Cadbury Schweppes και Cadbury Schweppes Overseas (C-196/04, EU:C:2006:544, σκέψη 49), και της 8ης Νοεμβρίου 2007, Amurta (C-379/05, EU:C:2007:655, σκέψεις 75 και 78).

[36] Απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2020 (C-156/17, EU:C:2020:51).

[37] Απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2020, Köln-Aktienfonds Deka (C-156/17, EU:C:2020:51, σκέψη 45).

[38] Απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2020, Köln-Aktienfonds Deka (C-156/17, EU:C:2020:51, σκέψη 46).

ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, καθόσον έχει ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των επενδυτικών οργανισμών που συστάθηκαν με καταστατική μορφή σε άλλα κράτη μέλη, παρότι οι εν λόγω οργανισμοί είναι αντικειμενικά συγκρίσιμοι, από απόψεως διαφάνειας, με τους οργανισμούς που συστήνονται με συμβατική μορφή.